

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

• *Η διδακτική της φιλοσοφίας*

ΒΕΪΚΟΣ Θ. - ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΕΪΚΟΥ Χ., *Ιστορία του φιλοσοφικού στοχασμού*, εκδ. ΟΕΔΒ, χ.χ.

ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΣ Γ., *Η φιλοσοφία στη μέση εκπαίδευση*, εκδ. Gutenberg.

ΚΑΤΣΙΜΑΝΗΣ Κ. Σ. - ΡΟΥΣΣΟΣ Ε. Ν., *Φιλοσοφία Γ' Λυκείου*, ΟΕΔΒ, Αθήνα.

ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ-ΓΑΛΑΝΟΥ Α. - ΑΛΑΤΖΟΓΛΟΥ-ΘΕΜΕΛΗ ΓΡ. - ΡΟΥΣΣΟΣ Ε. Ν., *Στοιχεία Φιλοσοφίας (εισαγωγή στη Φιλοσοφία)*, Γ' Λυκείου, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1978.

ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ-ΓΑΛΑΝΟΥ Α. - ΑΛΑΤΖΟΓΛΟΥ-ΘΕΜΕΛΗ ΓΡ. - ΡΟΥΣΣΟΣ Ε. Ν., *Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων*, Γ' Λυκείου, ΟΕΔΒ, Αθήνα ³1978.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ *Φιλοσοφία και Παιδεία*, περιοδική έκδοση της ένωσης καθηγητών για την προαγωγή της φιλοσοφίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, Ε.Κ.Δ.Ε.Φ., 1995 κ.ε., τεύχη 1 κ.ε.

ΤΖΑΒΑΡΑΣ Γ., *Εγχειρίδιο Φιλοσοφίας, προβληματισμοί στο χώρο των ιδεών*, εκδ. Εκπαιδευτήρια «Κωστέα-Γείτονα», Αθήνα 1995.

A. Ελληνόγλωσσα Φιλοσοφικά Λεξικά:

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ, Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Φιλοσοφίας, *Λεξικόν της Προσωκρατικής Φιλοσοφίας*, α' τόμος, Αθήνα 1988, β' τόμος, Αθήνα 1994.

ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ Χ., *Λεξικόν της Φιλοσοφίας*, εκδ. Β. Ρηγόπουλου, Θεσσαλονίκη 1984³.

ΙΛΙΤΣΕΦ Λ. Φ. - ΦΕΝΤΟΣΕΓΙΕΦ Ο. Ν., *Φιλοσοφικό Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό*, 4 τόμοι, εκδ. Καπόπουλος, Αθήνα 1985.

ΝΤΟΚΑΣ ΑΓ., *Λεξικό Φιλοσοφικών Όρων*, εκδ. Αστήρ, Αθήνα 1987.

LALANDE A., *Λεξικόν της Φιλοσοφίας*, επιμ. - μεταφρ. Ε. Φικιώρης, 4 τόμοι, εκδ. Πάπυρος, Αθήνα 1955.

B. Ελληνόγλωσσες Ιστορίες της Φιλοσοφίας:

BOGOMOLOV A. S., *Ιστορία της Αρχαίας Φιλοσοφίας*, μεταφρ. Φ. Κ. Βώρος, εκδ. Ειμός, Αθήνα 1995.

ΓΕΩΡΓΟΥΛΗΣ Κ. Δ., *Ιστορία της Ελληνικής Φιλοσοφίας*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα ²1994.

CHATELET FR., *Η Φιλοσοφία*, μεταφρ. Κ. Παπαγιώργης, εκδ. Γνώση, 4 τόμοι:

α) *Από τον Πλάτωνα ως τον Θωμά Ακινάτη.*

β) *Από τον Γαλιλαίο ως τον Ζ. Ζ. Ρουσσώ.*

- γ) Από τον Κάντ ως τον Χούσσερλ.
 δ) Ο εικοστός αιώνας.
- Encyclopedie de la Pleiade: Ιστορία της Φιλοσοφίας*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., 3 τόμοι:
 α) *Η καντιανή επανάσταση*, μτφρ. Κ. Κατσιμάνης, Αθήνα 1978.
 β) *19ος αιώνας, Ρομαντικοί - Κοινωνιολόγοι*, μτφρ. Τ. Πατρίκιος - Π. Χριστοδουλίδης, Αθήνα 1978.
 γ) *19ος - 20ός αιώνας, Η εξελικτική φιλοσοφία, Εθνικές Φιλοσοφικές σχολές*, μτφρ. Μ. Μητσού-Παππά, Αθήνα 1979.
- ΚΟΡΔΑΤΟΣ Γ., *Ιστορία αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας*, εκδ. Μπουκουμάνη, Αθήνα 1972.
- ΚΡΕΣΕΝΤΣΟ Ντε Λ., *Ιστορία της αρχαίας ελληνικής Φιλοσοφίας*, μτφρ. Π. Σκόνδρας, εκδ. Οδυσσεάς, Αθήνα 1994.
- ΜΠΕΝΙΕ Μ., *Ιστορία της νεωτερικής και σύγχρονης φιλοσοφίας*, μτφρ. Κ. Παπαγιώργης, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1999.
- ΜΠΟΧΕΝΣΚΙ Ι. Μ., *Ιστορία της σύγχρονης ευρωπαϊκής φιλοσοφίας (20ός αιώνας)*, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Χρ. Μαλεβίτσης, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα 1985².
- RUSSEL S., *Ιστορία της Δυτικής Φιλοσοφίας*, μτφρ. Αμ. Χουρμούζιου, εκδ. Ι. Δ. Αρσενίδη, Αθήνα.
- ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Κ. Θ., *Συνοπτική ιστορία της Φιλοσοφίας*, Αθήνα 1969.
- ΠΕΛΕΓΡΙΝΗΣ Θ. Ν., *Οι πέντε εποχές της φιλοσοφίας*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1999.
- ΣΑΧΑΚΙΑΝ Γ., *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, τ. 2, μτφρ. Χρ. Μαλεβίτση, εκδ. Παρμενίδης, Αθήνα 1979.
- ΣΟΛΟΜΟΝ Ρ. - ΧΙΓΚΙΝΣ Κ., *Μια σύντομη ιστορία της φιλοσοφίας*, μτφρ. Γ. Σ. Βλάχος, εκδ. Φιλίστωρ, Αθήνα 1999.
- ΤΑΤΑΚΗΣ Β. Ν., *Μελέτες ιστορίας της φιλοσοφίας*, Οι Εκδόσεις των Φίλων, Αθήνα 1980.
- TENNEMANN W. G., *Σύνοψις της ιστορίας της φιλοσοφίας*, μτφρ. Κ. Μ. Κούμας, εκδ. Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 1973.
- ΤΣΕΛΛΕΡ - ΝΕΣΤΛΕ, *Ιστορία της ελληνικής φιλοσοφίας*, μτφρ. Χ. Θεοδωρίδης, εκδ. Εστία, Αθήνα 1980.
- ΦΑΓΚΕ ΑΙΜ., *Σύντομος Ιστορία της Φιλοσοφίας*, μτφρ. Κ. Παπαδόπουλος, εκδ. Γκοβόστη, Αθήνα χ.χ.
- WINDELBAND W. - HEIMSOETH H., *Εγχειρίδιο της ιστορίας της Φιλοσοφίας*, μτφρ. Ν. Σκουτερόπουλος, 3 τόμοι, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1980.

Γ. Ελληνόγλωσσες Εισαγωγές στη Φιλοσοφία:

- ΑΥΓΕΛΗ Ν., *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία*, εκδ. Κώδικας, Θεσσαλονίκη 1998.
- ΒΕΪΚΟΣ Θ., *Προλεγόμενα στη Φιλοσοφία*, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1983.
- ΒΟΡΕΑΣ Θ., *Εισαγωγή εις την Φιλοσοφίαν*, Αθήναι 1972², εκδ. ΟΕΒΔ.
- ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ Χ., *Σχεδιάγραμμα εισαγωγής στη Φιλοσοφία*, εκδ. Δόμος, Αθήνα 1988.
- ΓΙΑΣΠΕΡΣ Κ., *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία*, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Χρ. Μαλεβίτση, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα 1968.
- ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ι., *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία*, 4 τόμοι, Αθήνα 1974-1975.
- ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ Χ., *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία*, Εκδόσεις του Κήπου, Αθήνα 1955².
- ΚΟΝ ΙΩ., *Πρωτοπόροι Φιλόσοφοι*, εκδ. Εκάτη, Αθήνα ²1998.
- ΛΑΜΠΡΙΔΗ Ε., *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία*, εκδ. Γκοβόστη, χ.χ.
- NAGEL TH., *Θεμελιώδη φιλοσοφικά προβλήματα*, μτφρ. Χρ. Μιχαλοπούλου-Βείκου, εκδ. Σμίλη, Αθήνα 1989.
- ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ Η., *Έννοια και χρησιμότητα της φιλοσοφίας*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 1980.
- WARBURTON N., *Φιλοσοφία, τα βασικά προβλήματα*, μτφρ. Β. Χατζοπούλου, εκδ. Περίπλους, Αθήνα 1999.

Δ. Μελέτες για την αρχαία ελληνική σκέψη

- ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΥ Δ. Ζ., *Αρχαία ελληνική γνωσιοθεωρία*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1988.
- ΒΕΪΚΟΣ Θ., *Φύση και κοινωνία*, εκδ. Σμίλη, Αθήνα 1991.
- ΔΙΑΚΟ C., *Μορφή και τύχη*, μτφρ. Μ. Γιόση, εκδ. Ίνδικτος, Αθήνα 1997.
- DODDS E. D., *Οι Έλληνες και το παράλογο*, μτφρ. Γ. Γιατρομανωλάκης, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα ²1978.
- ΔΡΑΓΩΝΑ-ΜΟΝΑΧΟΥ Ι. Μ., ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ Γ. (επιμ.), *Η επικαιρότητα της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997.
- DUMONT J. P., *Η αρχαία φιλοσοφία*, μτφρ. Σ. Βασιλείου, εκδ. Ι. Ζαχαρόπουλος, Αθήνα χ.χ.
- ΖΙΓΚΟΝ Ο., *Βασικά προβλήματα της αρχαίας Φιλοσοφίας*, μτφρ. Ν. Μ. Σκουτερόπουλος, εκδ. Γνώση, Αθήνα 1991.
- JAEGER W., *Παιδεία*, τόμοι 1 - 3, μτφρ. Γ. Βέρροιος, Αθήνα 1968-1974.
- ΝΕΣΤΛΕ Β., *Από το μύθο στο λόγο, τ. Α' και Β'*, μτφρ. Α. Γεωργίου, εκδ. Γνώση, Αθήνα 1999.
- ΝΙΚΟΛΟΥΔΗΣ Η. Π., *Από τον Προμηθέα στο Σωκράτη*, εκδ. Ροές, Αθήνα 1992.
- ROMILLY J., *Ο νόμος στην ελληνική σκέψη*, μτφρ. Μπ. Αθανασίου - Κ. Μηλιαρέση, εκδ. Το Άστυ, Αθήνα 1995.

- ΣΑΡΡΗΣ Ν., *Αρχαίος κόσμος: Φιλοσοφία της κοινωνίας και της πολιτείας ως τον Αριστοτέλη*, εκδ. Κάκτος, Αθήνα 1997.
- ΤΣΑΤΣΟΣ Κ., *Η κοινωνική φιλοσοφία των αρχαίων Ελλήνων*, εκδ. Εστία, Αθήνα 1996.
- GUTHRIE W. C., *Οι Έλληνες Φιλόσοφοι*, μτφρ. Αντ. Η. Σακελλαρίου, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1987.

• **Για την Προσωκρατική Φιλοσοφία:**

I. Πηγές

- ΒΕΙΚΟΣ Χ., *Οι προσωκρατικοί*.
- Ηράκλειτος, *Περί Φύσεως*, μετάφραση - ερμηνεία Ε. Ρούσσος, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα.
- Ηράκλειτος, *αποσπάσματα*, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Α. Κυριαζόπουλος, εκδ. Κάκτος, Αθήνα 1995.
- Ηράκλειτος, *κείμενα* - μετάφραση - φιλοσοφικά σχόλια Χ. Α. Λαμπρίδης, εκδ. Κλειώ, Πάτρα 1991.
- Ηράκλειτος *άπαντα*, μετάφραση Τ. Φάλκος-Αρβανιτάκης, εκδ. Ζήτρος, Θεσσαλονίκη 1999.
- Θαλής - *Αναξίμανδρος* - *Αναξίμενης*, μτφρ. Δ. Ρήσος, εκδ. Εξάντας, Αθήνα 1991.
- KIRK G. S. - RAVEN J. E. - SCHOFIELD M., *Οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι*, μτφρ. Δ. Κούρτοβικ, εκδ. Μ.I.E.T., Αθήνα 1988.
- KIRK G. S., *Ηράκλειτος, Κοσμολογικά Αποσπάσματα*, μτφρ. Ν. Γιανναδάκης, εκδ. Πολύτυπο, Αθήνα 1995.
- Ξενοφάνης, *κείμενα* - μετάφραση - σχόλια Α. Κελεσίδου, εκδ. Κάκτος.
- Παρμενίδου *περί φύσεως*, κείμενα - μετάφραση - ερμηνεία Α. Κελεσίδου, εκδ. Ευνομία, Αθήνα 1999.
- Προσωκρατικοί*, κείμενα - μετάφραση Κ. Π. Μιχαηλίδης, εκδ. Imago, Αθήνα 1984.
- ΡΟΥΣΣΟΣ Ε., *Ελέατες - Τα κείμενα*, (Δευκαλίων, 33-34, σσ. 8-20), Αθήνα 1982.
- ΤΖΑΒΑΡΑΣ Γ., *Το ποίημα του Παρμενίδη* (κείμενο - μετάφραση - σχόλια), εκδ. Δόμος, Αθήνα 1980.

II. Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

- ΑΞΕΛΟΣ Κ., *Ο Ηράκλειτος και η Φιλοσοφία*, μτφρ. Δ. Δημητριάδης, εκδ. Εξάντας, Αθήνα 1974.
- BRUN J., *Οι Προσωκρατικοί*, μτφρ. Α. Τάκη, εκδ. Χατζηνικολή, Αθήνα 1992.
- BRUN J. (επιμ.), *Ηράκλειτος*, μτφρ. Σ. Διαμάντη, εκδ. Πλέθρον, Αθήνα 1987.
- BURNET J., *Η αυγή της ελληνικής φιλοσοφίας*, εκδ. Αναγνωστίδη, χ.χ.

- ΚΑΗΝ ΣΗ., *Αναξίμανδρος και οι απαρχές της ελληνικής κοσμολογίας*, εκδ. Πολύτυπο, Αθήνα 1982.
- ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ Α., *12 μελετήματα προσωκρατικών φιλοσόφων*, Αθήνα 1992.
- ΜΟΥΡΕΛΑΤΟΣ Φ. Δ., *Οι Προσωκρατικοί*, τόμοι Α΄, Β΄, μτφρ. Γ. Τσιγκάνου κ.ά., εκδ. Εκπαιδευτήρια Κωστήα - Γείτονα, χ.χ.
- LEGRAND G., *Η ζωή και η σκέψη των προσωκρατικών*, μτφρ. Α. Βέλιος, εκδ. Άπειρο, Αθήνα χ.χ.
- ΠΑΝΑΠΩΤΟΥ Π., *Οι Ίωνες προσωκρατικοί φιλόσοφοι*, εκδ. Νέα Σύνορα, Αθήνα 1988.
- ΠΑΝΕΡΗΣ Ι. Ρ., *Προσωκρατικοί Φιλόσοφοι*, εκδ. Κωνσταντινίδη, Θεσσαλονίκη 1986.
- ΠΑΠΑΔΗΣ Δ., *Η ανθρωπολογία των προσωκρατικών*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1996.
- ΠΑΠΑΔΗΣ Δ., *Ηράκλειτος: Περί ανθρώπων*, εκδ. Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη 1995.
- ΡΟΥΣΣΟΥ Ε. Ν., *Προσωκρατικοί*, ιστορική εισαγωγή - κείμενο - μετάφραση - ερμηνευτικά σχόλια, ιστορική εισαγωγή, τ. Α΄, εκδ. Στιγμή, Αθήνα 1999.
- SCHRÖDINGER E., *Η φύση και οι Έλληνες*, μτφρ. Θ. Γραμμένος, εκδ. Π. Τραυλός - Ε. Κωσταράκη, Αθήνα 1995.

- **Για τους σοφιστές:**

I. Πηγές

Η αρχαία σοφιστική, Τα σωζόμενα αποσπάσματα, Επιμέλεια κειμένων, μετάφραση, σχολιασμός: Ν. Μ. Σκουτερόπουλος, εκδόσεις Γνώση, Αθήνα 1991.

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία

- ΑΛΑΤΖΟΓΛΟΥ-ΘΕΜΕΛΗ Γ., «Γνωσιολογικές απόψεις των Σοφιστών», *Φιλοσοφία*, 10-11 (1980-1984), σσ. 241-264.
- ΑΛΑΤΖΟΓΛΟΥ-ΘΕΜΕΛΗ Γ., «Πρωταγόρας και Σωκράτης: Ενδείξεις για την συνοδοιπορία τους», *Φιλοσοφία*, 8-9 (1978-1979), σσ. 117-143.
- Δευκαλίων*, «Ο Γοργίας και η Σοφιστική», 36 (1981).
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, *Αρχαία Σοφιστική*, Αθήνα 1984.
- GUTHRIE W. K. C., *Οι Σοφιστές*, μτφρ. Δ. Τσεκουράκης, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1989.
- KERFERD G. B., *Η σοφιστική κίνηση*, μτφρ. Π. Φαναράς, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1996.

- ΚΥΡΚΟΣ ΒΑΣ. Α., *Αρχαίος ελληνικός διαφωτισμός και σοφιστική*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1986.
- ΜΙΧΑ Μ., *Το «φυσικό δίκαιο» στους σοφιστές και στους κυνικούς*, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα - Γιάννινα 1985.
- ROMILLY J., *Οι μεγάλοι σοφιστές στην Αθήνα του Περικλή*, μτφρ. Φ. Ι. Κακριδής, εκδ. Καρδαμίτσα 1994.

- **Για το Σωκράτη:**

I. Πηγές

Στοιχεία για την προσωπικότητα και τη διδασκαλία του Σωκράτη αντλούμε από τα έργα των μαθητών του, Πλάτωνος και Ξενοφώντος τα οποία έχουν μεταφρασθεί από τις εκδόσεις Πάπυρος, Ζαχαρόπουλος, Κάκτος, Γεωργιάδης.

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία

- ADAM J., *Σωκράτης - Πλάτων, Εισαγωγή στη φιλοσοφική τους σκέψη*, μτφρ. Ε. Παπαδοπούλου, εκδ. Ιάμβλιχος, Αθήνα 1996.
- ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ Κ. (εκδ.), *Η φιλοσοφία του Σωκράτη*, Αθήνα 1992.
- ΒΛΑΣΤΟΣ Γ., *Σωκράτης - ειρωνευτής και ηθικός φιλόσοφος*, μτφρ. Π. Καλλιγιάς, εκδ. Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 1993.
- BRUN J., *Ο Σωκράτης*, μτφρ. Τ. Τεγοπούλου, εκδ. Ι. Ζαχαρόπουλος, Αθήνα χ.χ.
- GUTHRIE W. K. C., *Ο Σωκράτης*, μτφρ. Τ. Νικολαΐδη, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1990.
- ΖΙΓΚΟΝ Ο., *Σωκράτης - η εικόνα του στην ποίηση και στην ιστορία*, μτφρ. Α. Γεωργίου, εκδ. Γνώση, Αθήνα 1995.
- ΚΑΤΣΙΜΑΝΗΣ Κ. Σ., *Πρακτική φιλοσοφία και πολιτικό ήθος του Σωκράτη*, εκδ. Νικόδημος, Αθήνα 1981.
- ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ Κ. Π., *Ο Σωκρατικός λόγος*, εκδ. Χριστάκη, Αθήνα 1992.
- ΣΑΝΤΑΣ Γ. Ξ., *Σωκράτης*, μτφρ. Δ. Βούβαλη, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997.

- **Για τον Πλάτωνα:**

I. Πηγές

Τα Άπαντα του Πλάτωνος έχουν εκδοθεί από τις εκδόσεις Πάπυρος, Ζαχαρόπουλος, Γεωργιάδης και Κάκτος. Εκτός από τις προαναφερθείσες μεταφράσεις των απάντων του Πλάτωνος κυκλοφορούν και μεταφράσεις μεμονωμένων έργων του.

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία

- ABEL J., *Πλάτων, μετάφραση Σταύρος Βλοντάκης*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1995.
- BRUN J., *Ο Πλάτων και η Ακαδημία*, εκδ. Δαίδαλος - Ι. Ζαχαρόπουλος, χ.χ.
- CHAIK-RUY J., *Για τη ζωή και τη σκέψη του Πλάτωνα*, μτφρ. Απ. Αρσένης, εκδ. Άπειρον, χ.χ.
- CHÂTELET FR., «Πλάτων», *Η Φιλοσοφία*, τ. Α΄, επιμ. Fr. Châtelet, *Από τον Πλάτωνα ως τον Θωμά Ακινάτη*, μετάφραση Κωστής Παπαγιώργης, Γνώση, Αθήνα 1984.
- ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ Κ. Ι., *Πολιτική φιλοσοφία του Πλάτωνος*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα ²1980.
- ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ Κ. Ι., *Φιλοσοφία του Πλάτωνος*, εκδ. Ακαδημία Αθηνών - ΚΕΕΦ, Αθήνα 1997.
- GOLDSCHMIDI V., *Ο πλατωνισμός και η σύγχρονη σκέψη*, μτφρ. Γρ. Λιόνη, εκδ. Αναγνωστίδη, χ.χ.
- ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Ν., *Εισαγωγή στον Πλάτωνα*, Αθήναι ⁵1970.
- ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ-ΓΑΛΑΝΟΥ Α., «Η έννοια της ουτοπίας στην πλατωνική πολιτική φιλοσοφία», ΕΦΕ, τόμ. 1, τεύχ. 1, Ιανουάριος 1984, σσ. 39-50.
- ΚΟΥΡÈ Α., *Φιλοσοφία και Πολιτεία. Εισαγωγή στην ανάγνωση του Πλάτωνα*, μετάφραση Λένα Κασίμη, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1990.
- MARTIN E., *Πλάτων*, μτφρ. Φ. Πρεβεδούρου, εκδ. Πλέθρον, 1995.
- ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ Κ. Π., *Πλάτων. Λόγος και Μύθος*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1998.
- ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ Κ., *Ο νομοθέτης που αυτοκτονεί. Μια πολιτική ανάγνωση του πλατωνικού έργου*, Αθήνα 1980.
- ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ Ε., *Το θρησκευτικό βίωμα στον Πλάτωνα*, εκδ. Δωδώνη, ²1992.
- POPPER K., *Η ανοιχτή κοινωνία και οι εχθροί της*, τ. Ι, εισαγωγή - μετάφραση Ειρήνη Παπαδάκη, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα 1980.
- REINHARDT K., *Ψυχής Λόγος. Ψηλαφήσεις της αρχαιοελληνικής πνευματικότητας*, εισαγωγή, μετάφραση Θεόδωρος Λουπασάκης, εκδ. του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα 1992.
- TAYLOR A. E., *Πλάτων. Ο άνθρωπος και το έργο του*, μετάφραση Αρζόγλου, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1990.
- ΨΥΧΟΠΑΙΔΗΣ Κ., *Ο φιλόσοφος, ο πολιτικός και ο τύραννος*, εκδ. Πόλις, Αθήνα 1999.
- VLASTOS G., *Πλατωνικές μελέτες*, μτφρ. Ιορδάνη Αρζόγλου, εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1994.

• **Για τον Αριστοτέλη:**

I. Πηγές:

Άπαντα, εκδ. Κάκτος.

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία:

ADLER M. J., *Ο Αριστοτέλης για όλους*, μτφρ. Π. Κοντζιά-Παντελή, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1998.

ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΣ Δ. (εκδ.), *Αριστοτέλης*, εκδ. Π. Πιτσιλός, Αθήνα 1996.

ΑΣΜΟΥΣ Β. Φ., *Αριστοτέλης*, μτφρ. Α. Χαραλαμπίδη, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1978.

ΓΕΩΡΓΟΥΛΗΣ Κ. Δ., *Αριστοτέλης ο Σταγίριτης*, εκδ. Ιστορ. και Λαγραφ. Εταιρεία Χαλκιδικής, Θεσσαλονίκη 1962.

ΔΡΑΓΩΝΑ-ΜΟΝΑΧΟΥ Μ. - ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ Γ., *Η επικαιρότητα της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997, σσ. 230-329.

DÜRING I., *Ο Αριστοτέλης*, τ. Α΄, μτφρ. Π. Κοτζιά-Παντελή, Αθήνα 1991, τ. Β΄, μτφρ. Α. Γεωργίου-Κατσιβέλα, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1994.

ZEMP I. M., *Αριστοτέλης*, μτφρ. Α. Βερυκοκάκη-Άρτεμη, εκδ. Νέα Σύνορα, Αθήνα 1979.

ΠΕΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΑΛΑΛΑ Τ., *Προβολές στον Αριστοτέλη*, εκδ. Ζήτρος, Θεσσαλονίκη 1998.

ROSS W., *Αριστοτέλης*, μτφρ. Μ. Μήτσου, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1991.

ΤΕΡΕΖΗΣ ΧΡ. ΑΘ., *Θέματα Αριστοτελικής Φιλοσοφίας*, εκδ. Δαρδανός, Αθήνα 1998.

• **Για τους σκεπτικούς φιλόσοφους:**

I. Πηγές:

Σέξτος Εμπειρικός, τόμοι Α΄ - Δ΄, εκδ. Κάκτος

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία:

ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΥ Δ., *Αρχαία Ελληνική Γνωσιοθεωρία*, μτφρ. Στ. Δημόπουλος, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1988, σσ. 192-211.

ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΥ Δ., *Αιτιότητα*, μτφρ. Ε. Καλογερά - Γ. Ζωγραφίδης, εκδ. Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 1991, σσ. 147-170.

ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ Κ. (εκδ.), *Ελληνιστική Φιλοσοφία*, Αθήνα 1994.

LONG A. A., *Η Ελληνιστική Φιλοσοφία*, μτφρ. Στ. Δημόπουλος - Μ. Δραγώνα-Μονάχου, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1987.

ΠΕΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΑΛΑΛΑ Τ., *Μαθήματα γνωσιολογίας και οντολογίας - ο αρχαίος σκεπτικισμός*, εκδ. Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1985.

• **Για τον Ρενέ Ντεκάρτ και τον Μπ. Σπινόζα:**

I. Πηγές:

DESCARTES R., *Τα πάθη της ψυχής*, μτφρ. Γ. Προελορέντζος, εκδ. Κριτική, Αθήνα 1996.

DESCARTES R., *Κανόνες για την καθοδήγηση του πνεύματος*, μετάφραση - σχόλια Γ. Δαρδιώτης, εκδ. Εγνατία, Θεσσαλονίκη ²1976.

DESCARTES R., *Λόγος περί της μεθόδου*, εισαγωγή - μετάφραση - σημειώσεις Χ. Χρησιτίδης, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1976.

ΣΠΙΝΟΖΑ ΜΠ., *Ηθική*, μτφρ. Μ. Ζωγράφου, εκδ. Πέλλα, Αθήνα 1970.

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία:

LEFEVRE A., *Για τη σκέψη του Καρτέσιου*, μτφρ. Μ. Βερέττας, εκδ. Άπειρο, Αθήνα 1979.

ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΥ Β., *Γνώση, πάθη και πολιτική στη φιλοσοφία του Σπινόζα*, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1999.

MILLET L., *Για τη σκέψη του Σπινόζα*, μτφρ. Μ. Βερέττας, εκδ. Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 1996.

ΜΠΑΛΙΜΠΑΡ Ε., *Ο Σπινόζα και η πολιτική του*, μτφρ. Α. Ι. Στυλιανός, εκδ. Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 1996.

ΝΤΕΛΕΖ Ζ., *Σπινόζα - πρακτική φιλοσοφία*, μτφρ. Κ. Καψαμπέλη, εκδ. Νήσος, Αθήνα 1996.

«Πολιτικές του ορθολογισμού - δέκα μελέτες για τον Καρτέσιο», περ. *Αξιολογικά*, Μάιος 1999, εκδ. Εξάντας.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Ι., *Ο Σπινόζα και η βούληση*, εκδ. Ζήτρος, Θεσσαλονίκη 1998.

• **Για τους εμπειρικούς φιλόσοφους:**

I. Πηγές:

BERKELEY, *Πραγματεία πάνω στις αρχές της ανθρώπινης γνώσης*, εισαγωγή - μετάφραση - Δ. Ν. Σφενδόνη, εκδ. Κωνσταντινίδη, Θεσσαλονίκη χ.χ.

LOCKE J., *Επιστολή για την ανεξιθρησκεία*, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Γ. Πλάγγεσης, εκδ. Ζήτρος, Θεσσαλονίκη 1998.

LOCKE J., *Δεύτερη πραγματεία περί κυβερνήσεως*, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Π. Κιτρομηλίδης, εκδ. Γνώση, Αθήνα 1990.

LOCKE J., *Δοκίμια για την ανθρώπινη νόηση*, μτφρ. Γρ. Λιόνης, εκδ. Αναγνωστίδη, Αθήνα χ.χ.

ΧΙΟΥΜ Ν., *Ο άνθρωπος και η εμπειρία*, μτφρ. Χ. Λιόνης, εκδ. Αναγνωστίδη, Αθήνα χ.χ.

ΧΙΟΥΜ Ν., *Δοκίμια*, πρόλογος - μετάφραση - σχόλια Ε. Π. Παπανούτσος, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1979.

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία:

ΑΥΓΕΛΗΣ Ν., *Μαθήματα φιλοσοφίας: ορθολογισμός και εμπειρισμός*, Θεσσαλονίκη 1974.

ΑΥΓΕΛΗΣ Ν., «Ο εμπειρισμός», στο Αυγελής Ν., *Εισαγωγή στη φιλοσοφία*, σσ. 142-177.

ΒΕΪΚΟΥ Θ., *Εμπειρική φιλοσοφία*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 1980.

ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ Α., *Ο Αγγλικός Εμπειρισμός και ο Γαλλικός Διαφωτισμός*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1976.

ΚΟΝΔΥΛΗΣ Π., *Η κριτική της μεταφυσικής στη νεότερη σκέψη: Από τον όψιμο Μεσαίωνα ως το τέλος του Διαφωτισμού*, εκδ. Γνώση, Αθήνα 1983.

ΝΤΕΛΕΖ Ζ., *Εμπειρισμός και υποκειμενικότητα*, μετάφραση - επιλεγόμενα - σχόλια Π. Πούλος, εκδ. Ολκός, Αθήνα 1995.

ΠΛΑΓΓΕΣΗΣ Γ., *Πολιτική και θρησκεία στη φιλοσοφία του John Locke*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2¹998.

• Για τον Ιμάνουελ Καντ:

I. Πηγές:

ΚΑΝΤ ΙΜ., *Κριτική του καθαρού λόγου*, Α₁ - Α₂, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Α. Γιανναράς, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1977-1979.

ΚΑΝΤ ΙΜ., *Κριτική του καθαρού λόγου*, μτφρ. Γ. Λιόνης, εκδ. Αναγνωστίδη, χ.χ.

ΚΑΝΤ ΙΜ., *Κριτική του πρακτικού λόγου*, μτφρ. Γ. Δ. Σκούρτης, εκδ. Αναγνωστίδη, χ.χ.

ΚΑΝΤ ΙΜ., *Η πρώτη εισαγωγή στην κριτική της κριτικής δύναμης*, μτφρ. Π. Μείντάνης, εκδ. Πόλις, Αθήνα 1996.

ΚΑΝΤ ΙΜ., *Προλεγόμενα σε κάθε μελλοντική Μεταφυσική*, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Γ. Τζαβάρας, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα-Γιάννενα 1982.

ΚΑΝΤ ΙΜ., *Δοκίμια*, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Ε. Π. Παπανούτσος, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα 1971.

ΚΑΝΤ ΙΜ., *Για την αιώνια ειρήνη*, μετάφραση - επίμετρο Α. Πόταγα, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1992.

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία:

ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ Α., *Κεφάλαια από τη θεωρητική φιλοσοφία του Καντ*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1976.

- CASSIRER E., *Καντ και Ρουσσώ*, μτφρ. Γ. Λυκιαρδόπουλου, εκδ. Έρραμος, Αθήνα 1976.
- [Εγκυκλοπαίδεια της Πλειάδος], «Η καντιανή επανάσταση», στο *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, ό.π., σσ. 11-64.
- IMBRIΩΤΗΣ Γ., *Η φιλοσοφία του Καντ*, εκδ. Διογένης, Αθήνα 1974.
- GULLERMIT L., «Ο Ε. Καντ και η κριτική φιλοσοφία», στο: Φρ. Σατελέ (επιμ.), *Η φιλοσοφία*, τ. Γ', ό.π., σσ. 15-68.
- ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ Ε. Π., «Η φιλοσοφία του Ι. Kant», στο: Ε. Π. Παπανούτσος, *Φιλοσοφία και Παιδεία*, εκδ. Ίκαρος, Αθήνα χ.χ., σσ. 327-348.
- PASCAL G., *Για τη σκέψη του Καντ*, μτφρ. Α. Βέλιος, εκδ. Άπειρον, Αθήνα 1977.
- ΨΥΧΟΠΑΙΔΗΣ Κ., *Το πρόβλημα της θεμελίωσης μιας κριτικής του θεσμικού λόγου και η καντιανή διαλεκτική*, εκδ. Έρραμος, Αθήνα 1976.
- ΨΥΧΟΠΑΙΔΗΣ Κ., «Θεσμολογικά αίτια και αξιολογικές τοποθετήσεις στην καντιανή κριτική», στο: Ψυχοπαίδη Κ., *Ιστορία και μέθοδος*, μτφρ. Λ. Σακαλή, εκδ. Σμίλη, Αθήνα 1994, σσ. 18-42.

• **Για το Σοπενχάουερ, το Νίτσε, το Μπερξόν και τον Τζέιμς:**

Ι. Πηγές:

- ΣΟΠΕΝΧΑΟΥΕΡ, *Επιλογή από το έργο του*, μτφρ. Ν. Μ. Σκουτερόπουλος - Κλ. Μπέτσεν, εκδ. Στιγμή, Αθήνα 1996.
- ΣΟΠΕΝΧΑΟΥΕΡ, *Σκέψεις και αποσπάσματα*, μτφρ. Μ. Ζωγράφου, Αθήνα χ.χ.
- ΝΙΤΣΕ, *Επιλογή από το έργο του*, μτφρ. Ν. Μ. Σκουτερόπουλος, εκδ. Στιγμή, Αθήνα 1994.
- ΝΙΤΣΕ, *Φιλοσοφικά αποσπάσματα*, μτφρ. Ζ. Σαρίκας, εκδ. Εξάντας, Αθήνα 1993.
- ΝΙΤΣΕ, *Ανθρώπινο πολύ ανθρώπινο*, 1-2, μτφρ. Ζ. Σαρίκας, Εκδοτική Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη χ.χ.
- ΝΙΤΣΕ, *Έτσι μίλησε ο Ζαρατούστρα*, μτφρ. Α. Δικταίος, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα - Γιάννινα ²1983.
- ΝΙΤΣΕ, *Ανεπίκαιροι στοχασμοί*, εισαγωγή - μετάφραση Ι. Σ. Χριστοδούλου, Εκδοτική Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη χ.χ.
- ΝΙΤΣΕ, *Ιστορία και ζωή*, εισαγωγή - μετάφραση - σημειώσεις Ν. Μ. Σκουτερόπουλος, εκδ. Γνώση, Αθήνα 1993.
- ΜΠΕΡΕΟΝ Α., *Η δημιουργός εξέλιξη*, μτφρ. Π. Γ. Τεσσέρη, εκδ. Αντωνιάδη, Αθήνα 1968.
- ΜΠΕΡΕΟΝ Α., «Εισαγωγή στη μεταφυσική», μτφρ. Γ. Μουρέλου, π. *Εποχές*, Οκτώβριος 1965.

- ΜΠΕΡΕΟΝ Α., *Τα άμεσα δεδομένα της συνείδησης*, μτφρ. Κ. Παπαγιώργη, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1998.
- ΤΖΕΗΜΣ ΟΥ., *Το αίσθημα ορθολογικότητας*, μετάφραση - επιμέλεια - επίμετρο Α. Χριστακόπουλος, εκδ. Κριτική, Αθήνα 1994.

Π. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία:

- ΑΝΤΛΕΡ ΑΛΦ., *Ο Νίτσε και η φιλοσοφία του*, μτφρ. Ε. Ανδρουλιδάκη, Αθήνα 1962.
- CHAIX-RUY J., *Η ζωή και η σκέψη του Νίτσε*, μτφρ. Β. Κατσάνη, εκδ. Άπειρον, Αθήνα χ.χ.
- DELHOMME J., *Νίτσε*, μτφρ. Φ. Πρεβεδούρου, εκδ. Πλέθρον, Αθήνα 1985.
- HAAR M., «Nietzsche», στο: *Encyclopédie de la pléiade, Ιστορία της Φιλοσοφίας, 19ος - 20ος αιώνας*, σσ. 45-77.
- ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ Α., *Φιλοσοφικά ρεύματα της εποχής μας*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 1990, σσ. 5-27.
- ΛΑΜΠΡΕΛΛΗ Δ., *Nietzsche - φιλόσοφος της πολλαπλότητας και της μάσκας*, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα - Γιάννινα 1988.
- ΜΠΟΧΕΝΣΚΙ Ι. Μ., «Ανρί Μπερξόν», στο: Μποχένσκι Ι. Μ., *Ιστορία της Ευρωπαϊκής Φιλοσοφίας*, εισαγωγή - μετάφραση Χρ. Μαλεβίτση, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα 1975, σσ. 138-149.
- PHILONENKO A., «Σοπενχάουερ», στο: *Encyclopédie de la pléiade, Ιστορία της Φιλοσοφίας, 19ος αιώνας*, μτφρ. Τ. Πατρίκιου - Π. Χριστοδουλίδη, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1978, σσ. 67-97.
- ΣΑΧΑΚΙΑΝ Γ., «Τζέημς», στο: *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, τ. Β', σσ. 141-149.
- VERDENAL R., «Η φιλοσοφία του Bergson», στο: Φρ. Σατελέ, *Η φιλοσοφία*, τ. Γ', μτφρ. Κ. Παπαγιώργης, εκδ. Γνώση, Αθήνα 1985, σσ. 287-314.

Η Θ Ι Κ Η

Α. Μελέτες για την Ηθική:

- ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ Ε. Π., *Ηθική*, τόμοι Ι και ΙΙ, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα - Γιάννινα 1995.

• Σωκρατικές Θεωρίες

Ι. Πηγές

- Οι αρχαίοι Κυνικοί (αποσπάσματα και μαρτυρίες)*, επιμέλεια κειμένων, μετάφραση, σχολιασμός Ν. Μ. Σκουτερόπουλος, εκδ. Γνώση, Αθήνα.

II. Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

ΠΕΛΕΓΡΙΝΗΣ Θ. Ν., *Φιλοσοφία και Αμφισβήτηση: Για τον Θεό, τη Γνώση και την Ηθική Πράξη*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα.

FESTUGIERE A. J., *Ο Επίκουρος και οι θεοί του*, μετάφραση Ροζίνα Μπέρονκερ, εκδ. Θύραθεν.

• Η θεωρία του Αριστοτέλη για τη μεσότητα

I. Πηγή

Αριστοτέλους *Ηθικά Νικομάχεια*, μετάφραση Α. Δαλέζιου, *Άπαντα αρχαίων ελλήνων συγγραφέων*, εκδ. Πάπυρος.

• Η στωική θεωρία

I. Πηγές

Διογένης Λαέρτιος, *Βίοι και γνώμαι των εν φιλοσοφία ευδοκιμησάντων*, τόμοι Α΄, Β΄, μετάφραση Ν. Κυργιόπουλου, εκδ. Πάπυρου στη σειρά *Τα άπαντα των αρχαίων ελλήνων συγγραφέων*.

Επίσης στις εκδόσεις Γεωργιάδης στη σειρά *Βιβλιοθήκη των Ελλήνων*, τόμοι 1-6, μετάφραση Ν. Κυργιόπουλου.

Επίκτητος, *Εγχειρίδιο*, εκδ. Στιγμή.

Μάρκος Αυρήλιος, *Τα εις εαυτόν*, μετάφραση Σοφία Μαντά, εκδ. Γεωργιάδης.

Σενέκας, *Για μια ευτυχισμένη ζωή*, μετάφραση Ν. Πετρόχειλος, εκδ. Πατάκη.

Σενέκας, *Περί πνευματικής γαλήνης*, μετάφραση Ν. Πετρόχειλος, εκδ. Πατάκη.

Σενέκας, *Περί της συντομίας της ζωής*, μετάφραση Ν. Πετρόχειλος, εκδ. Πατάκη.

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία:

ΣΑΤΕΛΕ ΦΡ. (επιμ.), *Η Φιλοσοφία*, τόμος Α΄: *Από τον Πλάτωνα ως τον Θωμά Ακινάτη*, μετάφραση Κ. Παπαγιώργης, εκδ. Γνώση, Αθήνα ²1989, σσ. 157-171.

ΤΣΑΤΣΟΣ Κ., *Η κοινωνική φιλοσοφία των αρχαίων ελλήνων*, εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Ι. Δ. Κολλάρου & Σίας Α.Ε., ³1980, σσ. 276-290.

• Η θεωρία του Τόμας Χομπς για το ένστικτο της αυτοσυντήρησης

I. Πηγές

ΧΟΜΠΣ Τ., *Λεβιάθαν*, μετάφραση Γρ. Πασχαλίδη - Αιμ. Μεταξόπουλου, εκδ. Γνώση, Αθήνα 1989.

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία:

ΣΑΤΕΛΕ ΦΡ. (επιμ.), *Φιλοσοφία*, τόμος Β΄: *Από τον Γαλιλαίο ως τον Ζ. Ζ. Ρουσσώ*, εκδ. Γνώση.

WINDELBAND W. - HEIMSOETH H., *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, Β' τόμος: *Η μεσαιωνική φιλοσοφία. Η φιλοσοφία της Αναγέννησης. Η φιλοσοφία του Διαφωτισμού*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ.

- **Η θεωρία του Καντ για την κατηγορική προσταγή**

I. Πηγές

KANT I., *Τα θεμέλια της μεταφυσικής των ηθών*, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Γ. Τζαβάρας, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα - Γιάννινα, 1984.

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία:

ΣΚΑΛΤΣΟΠΙΑΝΝΗΣ Π. Δ., «Κριτική στην κατηγορική προσταγή του Ιμμ. Καντ», *Φιλοσοφικά Σύμμεικτα*, Αθήνα 1994.

- **Η θεωρία του ωφελισμού**

I. Πηγές

ΜΙΛ ΤΖ. ΣΤ., *Ωφελιμισμός*, μετάφραση Ιω. Ζερβού, Αθήνα 1915.

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία:

ΔΡΑΓΩΝΑ-MONAXΟΥ Μ., *Σύγχρονη ηθική φιλοσοφία, Ο αγγλόφωνος στοχασμός*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1995.

ΣΚΑΛΤΣΟΠΙΑΝΝΗΣ Π. Δ., «Κριτική της απόψεως του Τζ. Στ. Μιλ περί ευτυχίας», *Φιλοσοφικά Σύμμεικτα*, Συλλογή φιλοσοφικών δοκιμίων, Αθήνα 1994, σσ. 53-70.

ΤΣΑΤΣΟΣ Κ., *Η κοινωνική φιλοσοφία των αρχαίων ελλήνων*, εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Ι. Δ. Κολλάρου & Σίας Α.Ε., ³1980, σσ. 276-290.

WINDELBAND W. - HEIMSOETH H., *Εγχειρίδιο Ιστορίας της Φιλοσοφίας*, Α' τόμος: *Η φιλοσοφία των αρχαίων ελλήνων, η φιλοσοφία των ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων*, μετάφραση Ν. Μ. Σκουτερόπουλος, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα ³1991.

- **Θεωρίες του εικοστού αιώνα**

Σ. Κίρκεγκορντ

I. Πηγές

Διαψάσματα, πρόλογος - μετάφραση Η. Π. Νικολούδης, εκδ. Ροές, Αθήνα 1999.

Το Ημερολόγιο ενός Διαφθορέα, μετάφραση Δ. Μπέσκος, εκδ. Γαλαξίας-Ερμείας, Αθήνα ⁴1982.

- Η Έννοια της Ειρωνείας. Με σταθερή αναφορά στον Σωκράτη*, μετάφραση Γ. Σ. Καραγιάννης, εκδ. Γ. Αναγνωστίδη, Αθήνα χ.χ.
- Η Έννοια της Αγονίας*, μετάφραση Γ. Τζαβάρας, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα 1971.
- Η Επανάληψη: Η Επανάληψη - Ο Κύκλος της Επανάληψης - Επαναλαμβάνοντας την Επανάληψη*, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Σ. Σκοπετέα, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1977.
- Φόβος και Τρόμος: Λυρικο-Διαλεκτικό Δοκίμιο υπό του Ιωάννου της Σιωπής*, εισαγωγή Ζαν Βαλ, μετάφραση Α. Σολωμός, επιμέλεια Φ. Αμπατζοπούλου, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1980.
- Φιλοσοφικά Ψιχία, ή Κνήσματα και Περιτιμήματα που γράφτηκαν από τον Ιωάννη τον της Κλίμακος...*, μετάφραση Κ. Παπαγιώργης, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1998.
- Ασθένεια προς Θάνατον (Η Έννοια της Απελπισίας)*, μετάφραση Κ. Παπαγιώργης, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1999.

II. Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

- Αφιέρωμα στο «Σάιρεν Κίρκεγκαρντ», π. *Εποπτεία*, Μάιος 1983, αρ. 79.
- ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ Α., «Η ύπαρξη και η αλήθεια της - Kierkegaard», στο Κελεσιδου Α., *Φιλοσοφικά ρεύματα της εποχής μας*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 1990, σσ. 28-64.
- ΜΑΡΚΑΚΗΣ Μ., *Η φιλοσοφία του Kierkegaard*, Ίδρυμα Γουλανδρή - Χορν, Αθήνα 1983.
- ΝΗΣΙΩΤΗΣ Ν. Α., *Υπαρξισμός και χριστιανική πίστις κατά τον Sören Kierkegaard και τους συγχρόνους υπαρξιστάς φιλοσόφους Karl Jaspers, Martin Heidegger και Jean-Paul Sartre*, εκδ. Μήνυμα, Αθήνα ³1985.
- ΧΑΪΣ Ρ., *Οι μεγάλοι διαλεκτικοί: Χέγκελ - Κίρκεγκαρντ - Μαρξ*, μτφρ. Π. Αναγνώστου, εκδ. Επίκουρος, Αθήνα 1978.

Νίτσε

I. Πηγές

- Η Γέννηση της Τραγωδίας*, μετάφραση Γ. Λάμπας, εκδ. Κάκτος, Αθήνα 1995.
- Η Φιλοσοφία στην Τραγική Εποχή των Ελλήνων*, μετάφραση Ζ. Σαρίκας, Εκδοτική Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1983.
- Σκέψεις για τις Ηθικές Προλήψεις*, μετάφραση Ε. Καλκάνη, εκδ. Δαμιανός, Αθήνα 1999.
- Η Ροδανγή...*, μετάφραση Α. Ντόκας, εκδ. Γ. Λαδιά, Αθήνα 1978.
- Η Χαρούμενη Επιστήμη*, μετάφραση Λ. Τρουλινού, εκδ. Εξάντας, Αθήνα 1996.
- Έτσι μίλησεν ο Ζαρατούστρας...*, μετάφραση Α. Δικταίος, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα ²1983.

Έτσι μίλησε ο Ζαρατούστρα, μετάφραση - επίλογος Ζ. Σαρίκας, εκδ. Νησίδες, Θεσσαλονίκη 1998.

[*Συμβολή στη*] *Γενεαλογία της Ηθικής*, μετάφραση Ζ. Σαρίκας - Λ. Τρουλινού, εισαγωγή - σημειώσεις Λ. Τρουλινού, Εκδοτική Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη χ.χ.
Μια Απόπειρα Κριτικής του Χριστιανισμού, μετάφραση Ζ. Σαρίκας, Εκδοτική Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1986.

II. Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ Α., *Φιλοσοφικά ρεύματα της εποχής μας*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 1990, σσ. 5-27.

Σαρτρ

I. Πηγές

Το Είναι και το Μηδέν, μετάφραση Κ. Παπαγιώργης, τ. Ι, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα χ.χ.
Οι Δρόμοι της Ελευθερίας, 3 τόμοι, μετάφραση Αιμ. Χουρμούζιος, εκδ. Ι. Δ. Αρσενίδης, Αθήνα 1969.

Τι είναι η Λογοτεχνία;, μετάφραση Μ. Αθανασίου, «Εκδόσεις 70», 1971.

Το Πρόβλημα της Μεθόδου, μετάφραση Λ. Θεοδωρακόπουλος, εκδ. Εξάντας, Αθήνα ²1988.

Οι Λέξεις και ο Υπαρξισμός είν' ένας Ανθρωπισμός, μετάφραση Κ. Σταματίου, εκδ. Ι. Δ. Αρσενίδη, Αθήνα 1965.

Έχουμε Δίκιο να Επαναστατούμε, μετάφραση Φ. Κονδύλης, εκδ. Ι. Δ. Αρσενίδη, Αθήνα 1982.

Καταστάσεις: Δοκίμια Πολιτικού και Αισθητικού Στοχασμού, μετάφραση Κ. Σταματίου, εκδ. Ι. Δ. Αρσενίδης, Αθήνα 1966.

II. Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

Αφιέρωμα στον Σαρτρ, π. *Διαβάζω*, τχ. 127, 1985.

ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ Α., «Το τίποτε ή η ύπαρξη - Ζ. Π. Σαρτρ», στο *Φιλοσοφικά ρεύματα της εποχής μας*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 1990, σσ. 114-131.

ΜΠΩΦΡΕ Ζ., *Εισαγωγή στις φιλοσοφίες της ύπαρξης*, μτφρ. Ι. Τσακίρη, εκδ. Αναγνωστίδη, χ.χ., σσ. 35-51.

ΝΗΣΙΩΤΗΣ Ν. Α., *Υπαρξισμός και χριστιανική πίστις...*, σσ. 132-153, 241-255.

• Μεταηθικές θεωρίες

I. Πηγές

AYER A. J., *Γλώσσα, Αλήθεια και Λογική*, εκδ. Τροχαλία.

Ανθολόγιο Αναλυτικών Φιλοσόφων, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Κ. Βουδούρης κ.ά, Αθήνα 1977.

II. Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

ΒΕΙΚΟΣ Θ., *Αναλυτική Φιλοσοφία*, εκδ. Σμίλη.

Βιτγκενστάιν

I. Πηγές

Tractatus Logico-Philosophicus, μετάφραση Θ. Κιτσόπουλος - εισαγωγή Bertrand Russell, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1978.

Φιλοσοφικές Έρευνες, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Π. Χριστοδουλίδης, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1977.

Το Μπλε και το Καφέ βιβλίο: Προεισαγωγικές Μελέτες για τις «Φιλοσοφικές Έρευνες», μετάφραση Κ. Κωβαίος, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1984.

Φιλοσοφικές Παρατηρήσεις, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Κ. Κωβαίος, εκδ. Γνώση, Αθήνα 1993.

Φιλοσοφική Γραμματική, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Κ. Κωβαίος, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., 1994.

Πολιτισμός και Αξίες, μετάφραση Μ. Δραγώνα-Μονάχου - Κ. Κωβαίος, σχόλια Κ. Κωβαίος, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1986.

Γλώσσα, Μαγεία, Τελετουργία, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Κ. Κωβαίος, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1990.

Ανθολόγιον Αναλυτικών Φιλοσόφων, «Διαλέξεις περί της Αισθητικής», μετάφραση Κ. Κωβαίος, επιμέλεια Κ. Βουδούρης, Αθήνα 1980, σσ. 135-194.

Διαλέξεις για τη Θρησκευτική Πίστη, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Β. Αθανασόπουλος, εκδ. Αστρολάβος, Αθήνα ²1993.

Αφορισμοί και Εξομολογήσεις, επιλ. - εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια - επιμέλεια Κ. Κωβαίος, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1993.

Περί της βεβαιότητας, εισαγωγή - μετάφραση Κ. Βουδούρη, Αθήνα 1989.

II. Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

HEATON J. - GROVES J., *Ο Βιτγκενστάιν με εικόνες*, εκδ. Δίαυλος.

ΚΩΒΑΙΟΣ Κ. Μ., *Όλα κνοφορούνται μες στη γλώσσα*, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1996.

ΔΡΑΓΩΝΑ - ΜΟΝΑΧΟΥ Μ., «Ο Wittgenstein και η ηθική», στο *Σύγχρονη Ηθική Φιλοσοφία*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1995, σσ. 153-180.

MONG R., *Λ. Βιτγκενστάιν - το χρέος μιας μεγαλοφυΐας*, μτφρ. Γρ. Ν. Κονδύλης, εκδ. Scripta, Αθήνα 1998.

TZABARAS Γ. (εκδ.), *Συμπόσιο Wittgenstein*, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα 1991.

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ

Α. Γενικά Έργα:

- BEARDSLEY M. C., *Ιστορία των αισθητικών θεωριών*, μτφρ. Δ. Κούρτοβικ - Π. Χριστοδουλίδης, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1989.
- HAAR M., *Το έργο τέχνης*, μτφρ. Π. Ανδρικόπουλος, εκδ. Scripta, Αθήνα 1998.
- ΜΑΡΚΟΥΖΕ Χ., *Η αισθητική διάσταση*, μτφρ. Β. Τομανάς, εκδ. Νησίδες, 1998.
- ΜΟΥΡΕΛΟΣ Γ., *Θέματα Αισθητικής και Τέχνης*, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1985.
- ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ Π. (επιμ.), *Αισθητική και Θεωρία της Τέχνης*, Ε.Φ.Ε., εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1994.

• Η αρνητική στάση του Πλάτωνα απέναντι στην τέχνη

- ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ Μ., *Ο Πλάτων και η τέχνη*, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1986.
- BEARDSLEY M. C., *Ιστορία των αισθητικών θεωριών*, σσ. 25-44.
- ΔΙΖΙΚΙΡΙΚΗΣ Γ., «Ο Πλάτων και η τέχνη», στο *Η κληρονομιά του κλασικού ελληνισμού*, εκδ. Αιγόκερως, Αθήνα 1999, σσ. 102-128.

• Η καθολική σημασία της ποίησης και ο καθαρτικός χαρακτήρας της τραγωδίας κατά τον Αριστοτέλη

I. Πηγές

- Αριστοτέλους Περί Ποιητικής*, εισαγωγή Ι. Συγκουτρής, μετάφραση Σ. Μενάρδος, εκδ. Ελληνική Βιβλιοθήκη Ακαδημίας Αθηνών, Αθήνα.
- Αριστοτέλους Ποιητική*, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Στ. Ι. Δρομάζος, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1982.
- Αριστοτέλης Περί Ποιητικής*, εισαγωγή - μετάφραση Η. Π. Νικολούδης, εκδ. Κάκτος, Αθήνα 1995.
- GRUBE G. M. A., *Ο Αριστοτέλης για την ποίηση και το ύφος*, μετάφραση Γ. Δ. Χρυσάφη, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1995.

II. Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

- BEARDSLEY M. C., *Ιστορία των αισθητικών θεωριών*, σσ. 47-65.
- ΔΙΖΙΚΙΡΙΚΗΣ Γ., *Η κληρονομιά του κλασικού ελληνισμού*, εκδ. Αιγόκερως, Αθήνα 1999, σσ. 129-153.
- ΙΑΚΩΒ Δ. Ι., *Η ποιητική της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας*, Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1998, σσ. 93-121.
- ΡΑΜΦΟΥ Σ., *Μίμησης εναντίον μορφής*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1992.

• **Η θεωρία του Καντ για το ωραίο και το υψηλό**

I. Πηγές

KANT I., *Παρατηρήσεις πάνω στο αίσθημα του ωραίου και του υπέροχου*, εισαγωγή - μετάφραση Χ. Τασάκος, εκδ. Printa, Αθήνα 1999.

KANT I., *Η πρώτη εισαγωγή στην κριτική της κριτικής δύναμης*, μετάφραση Π. Μείντάνη, θεώρηση μετάφρασης Γ. Ξηροπαΐδης, επίμετρο - επιμέλεια Κ. Ψυχοπαΐδης, εκδ. Πόλις.

II. Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

HAAR M., «Η υπεροχή της φύσης έναντι της τέχνης», στο M. Haar, *Το έργο τέχνης*, εκδ. Scripta, Αθήνα 1998, σσ. 31-36.

ΣΚΑΛΤΣΟΠΙΑΝΝΗΣ Π. Δ., «Το υψηλό στην αισθητική φιλοσοφία του Ιμ. Καντ», *Χρονικά Αισθητικής*, τόμος 35, σσ. 153-154.

• **Η τέχνη στο πλαίσιο της φιλοσοφίας του Χέγκελ**

I. Πηγές

Φαινομενολογία του Πνεύματος, 2 τόμοι, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Δ. Τζωρτζόπουλος, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα - Γιάννινα 1993-1995.

Επιστήμη της Λογικής {Η Μεγάλη Λογική: Η Διδασκαλία περί της Ουσίας}, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Δ. Τζωρτζόπουλος, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα - Γιάννινα 1998.

Επιστήμη της Λογικής (από την Εγκυκλοπαίδεια των Φιλοσοφικών Επιστημών, §§ 1-244), εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Γ. Τζαβάρας, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα - Γιάννινα 1991.

Φιλοσοφία του Πνεύματος. Πρώτο Τμήμα: Το Υποκειμενικό Πνεύμα (από την Εγκυκλοπαίδεια των Φιλοσοφικών Επιστημών, §§ 377-482), εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Γ. Τζαβάρας, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα - Γιάννινα 1993.

Αισθητική: Επιλογή Κειμένων, μετάφραση Ιάνης Λο Σκόκκο, εκδ. Γ. Αναγνωστίδη, Αθήνα 1970.

Αισθητική της Παραδοσιακής Ζωγραφικής, συγκέντρωση - παρουσίαση Bernard Teysse, μετάφραση Αχ. Α. Βαγενάς, εκδ. Γ. Αναγνωστίδη, Αθήνα χ.χ.

Φιλοσοφία της Ιστορίας, 2 τόμοι, μετάφραση Αμ. Μανούση, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1980-1981.

Παραδόσεις Πλατωνικής Φιλοσοφίας (1825-1826), εισαγωγή - επιμέλεια J. V. Vieillard-Baron, μετάφραση Α. Κελεσίδου, Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 1991.

II. Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

- ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ Γ., «Η κλασική τέχνη και η ανέλιξη της υποκειμενικότητας στην αισθητική του Χέγκελ», στο *Ιστορία και υποκειμενικότητα στη φιλοσοφία του Χέγκελ*, Ιωάννινα 1995, σσ. 137-169.
- GARAUNDY R., *Για να γνωρίσετε τη σκέψη του Χέγκελ*, μτφρ. Ν. Γαρουφαλλιάς, εκδ. Άπειρο, Αθήνα 1979.
- ΜΠΡΑ Ζ., *Ο Χέγκελ και η τέχνη*, μτφρ. Στρ. Πασχάλης, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2000.
- ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ Κ., *Χέγκελ*, μτφρ. Γ. Φαράκλας, Εναλλακτικές εκδόσεις, Αθήνα 1992.
- ΦΗΒΕΝ ΚΛ., «Αισθητική και φιλοσοφία της ιστορίας στην οικουμενική θεώρηση του ύστερου Χέγκελ», στο ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ Γ., *Ιστορία και υποκειμενικότητα στη φιλοσοφία του Χέγκελ*, Ιωάννινα 1995, σσ. 115-136.
- ΧΑΪΣ Ρ., *Οι μεγάλοι διαλεκτικοί*, Αθήνα 1978, σσ. 11-178.
- ΧΡΟΝΗΣ Ν., *Φαινομενολογία του πνεύματος και Ιστορία*, στο ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ Γ., ό.π., σσ. 69-94.

• Για το Μαρξ

I. Πηγές

- Διαφορά της Δημοκρατίας και Επικούρειας Φυσικής Φιλοσοφίας*, εισαγωγή - μετάφραση - υπομνήματα Π. Κονδύλης, εκδ. Γνώση, Αθήνα 1983.
- Το Εβραϊκό ζήτημα*, μετάφραση Γ. Κρητικός, εισαγωγή Μ. Ρόσι, εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα 1978.
- Κριτική της Εγελιανής Φιλοσοφίας του Κράτους και του Δικαίου*, μετάφραση Μ. Λνκούδης, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1978.
- Χειρόγραφα 1844: Πολιτική Οικονομία και Φιλοσοφία*, μετάφραση Ν. Μπαλής, εκδ. Διεθνής Βιβλιοθήκη, Αθήνα ²1978.
- Κριτική της Πολιτικής Οικονομίας*, μετάφραση Φ. Φωτίου, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1978.
- Βάσεις Κριτικής της Πολιτικής Οικονομίας*, εισαγωγή Γ. Χοντζέας, Αθήνα 1983.
- Βασικές Γραμμές της Κριτικής της Πολιτικής Οικονομίας 1857-1858. Παράρτημα από τα Οικονομικά Χειρόγραφα 1850-1851*, 3 τόμοι, πρόλογος - μετάφραση Δ. Διβάρης, εκδ. Στοχαστής, Αθήνα 1989-1992.
- Ο Καρλ Μαρξ σε Θέματα Κοινωνιολογίας και Φιλοσοφίας*, επιλογή Τ. Μπότομορ - Μ. Ρουμπέλ, μετάφραση Ρ. Κούνδουρος - Ν. Παπαδάκης, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα χ.χ.

Η Αγία Οικογένεια, ή Κριτική της Κριτικής, μετάφραση Σ. Καμπουρίδης, εκδ. Φιλοσοφία, Αθήνα χ.χ.

Κείμενα για τη Λογοτεχνία και την Τέχνη, επιλογή - παρουσίαση Carlo Salinari, μετάφραση Στ. Χρυσικόπουλος, επιμέλεια Τζένη Μαστοράκη, εκδ. Εξάντας, Αθήνα 1975.

II. Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

ΑΛΤΟΥΣΕΡ Λ., *Για το Μαρξ*, μτφρ. Τ. Καφετζής, εκδ. Γράμματα, Αθήνα 1978.

ΓΚΑΡΟΝΤΥ Ρ., *Καρλ Μαρξ*, μτφρ. Λ. Αποστόλου, εκδ. Ολκός, Αθήνα 1974.

ΔΕΛΗΓΩΡΓΗ Α., *Ο κριτικός Μαρξ 1843-44*, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 1985.

ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ, *Προβλήματα και διερευνήσεις*, επιλογή κειμένων - εισαγωγή Ε. Μπιτσάκης, εκδ. Gutenberg, Αθήνα χ.χ.

ΙΠΠΟΛΥΤ Ζ., *Χέγκελ και Μαρξ*, μτφρ. Γ. Λυκιαρδόπουλος, εκδ. Έρασμος, Αθήνα 1979.

ΚΟΝΔΥΛΗΣ Π., *Ο Μαρξ και η αρχαία Ελλάδα*, εκδ. Στιγμή, Αθήνα 1984.

ΚΟΡΣ Κ., *Από τη διαλεκτική του Χέγκελ στη διαλεκτική του Μαρξ*, εκδ. Έρασμος, Αθήνα 1975.

ΛΟΒΥ Μ., *Μαρξισμός και επαναστατικός ρομαντισμός*, μτφρ. Σπ. Στάβερης, εκδ. Ουτοπία, Αθήνα 1985.

ΜΠΑΛΙΜΠΑΡ Ε., *Η φιλοσοφία του Μαρξ*, μτφρ. Αθ. Στυλιανός, εκδ. Νήσος, Αθήνα 1996.

ΜΠΕΝΕΤ Τ., *Φορμαλισμός και μαρξισμός*, μτφρ. Σπ. Τσακνιάς, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1983.

ΣΕΒ Λ., *Εισαγωγή στη μαρξιστική φιλοσοφία*, μτφρ. Ε. Μπιτσάκης, εκδ. Ι. Ζαχαρόπουλος, Αθήνα χ.χ.

• Η λυτρωτική αξία της τέχνης κατά το Σοπενχάουερ

Πηγές

Ο Κόσμος σαν Βούληση και σαν Παράσταση, μετάφραση Αχ. Α. Βαγενάς, επιμέλεια Κ. Μετρινός, εκδ. Αναγνωστίδη, Αθήνα χ.χ.

Κριτική της Ελευθερίας της Βουλήσεως, μετάφραση Χ. Βασιλειάδης, εκδ. Αναγνωστίδη, Αθήνα 1944.

Αφορισμοί για τη Φρόνηση και τη Ζωή, μετάφραση Μ. Ζωγράφου, εκδ. Μαρή, Αθήνα 1964.

Τέχνη και Ηθική, μετάφραση Λ. Παυλίδης, εκδ. Αντωνοπούλου, Αθήνα 1938.

Περί Μεταφυσικής, Τέχνης και Έρωτος, εισαγωγή - μετάφραση Κ. Λ. Μεραναίος - Λ. Πολίτη, εκδ. Σ. Δαρειά, Αθήνα 1963.

Κοινωνία, μετάφραση Γ. Εγγλέζος, εκδ. Δαμιανός «Νέα Εποχή», Αθήνα χ.χ.
Έρωτας και Ζωή, πρόλογος Τόμας Μανν, μετάφραση Μ. Ζωγράφου, Αθήνα 1950.
Τα Θεμέλια της Ηθικής [Τα Δύο Βασικά Προβλήματα της Ηθικής], πρόλογος
Τόμας Μανν, μετάφραση Κ. Λ. Μεραναίος, εκδ. Μαρή, Αθήνα ²1975.
Επιλογή από το έργο του, μετάφραση Ν. Μ. Σκουτερόπουλος - Κλάους Μπέτσεν,
εκδ. Στιγμή, Αθήνα 1996.

- **Άλλες αντιλήψεις για την τέχνη**

I. Πηγές

TOLSTOJ L., *Τι είναι Τέχνη*, μετάφραση Β. Τομανάς, εκδ. Printa.

II. Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

Ο Καρλ Μαρξ και η φιλοσοφία, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Α΄ Πανελλήνιο
Συνέδριο, εκδ. Gutenberg.

ΠΑΛΕΧΑΝΩΦ Γ. Β., *Αισθητική, Η τέχνη και η λογοτεχνία σαν κοινωνικά
φαινόμενα*, μτφρ. Τ. Βουρνά, εκδ. Αναγνωστίδη.

ΒΥΛΕΡΜΟΖ Ε., *Ιστορία της Μουσικής*, 2 τόμοι, μτφρ. Γ. Λεωτσάκος, εκδ.
Υποδομή.

Ιστορία της Τέχνης, Larousse, Βιβλιόραμα.